166	271	м. Теребовля	Бучацький, Гусятинський, Монастириський, Теребовлянський райони	175,5
167	211	м. Чортків	Борщівський, Заліщицький, Чортківський райони	150,7
Всього	1184			863,5

* складено за http://cvk.gov.ua/vnd2012/wp023pt001f01=900pid100=61.html

Сьогодні виборчі технології можуть виступати як формою волевиявлення населення, так і інструментом формування громадської думки. З цих позицій оцінка виборів за хронологією їх проведення є важливим процесом оцінки рівня політичних уподобань та, опосередковано, рівня добробуту та соціальної орієнтації населення конкретної території.

Список використаних джерел

1. Дністрянський М.С. Політична географія України [Текст]: навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
2. Кузишин А.В. Тренди електоральних уподобань населення Тернопільської області // Тернопільщина: цілі і потенціал сталого природокористування. Монографія. / за ред. Л.П.Царик. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2016. – С.486-494.
3. Кузишин А.В. Політична географія області // Географія Тернопільської області: монографія. В 2-х т. – Т.2. Населення. Господарство. – Тернопіль: Крок, 2017. – С.324-339.
4. http://cvk.gov.ua/vnd2012/wp023pt001f01=900pid100=61.html.

Ляхович Т.
магістрантка ІІ курсу спеціальності 106 Географія
Науковий керівник – доц. Дем'янчук П.М.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЛЬВІВ)

Постановка проблеми. Вдосконалення інструментів використання простору міст нашої держави є актуальним, насамперед через те, що в умовах сучасного, досить динамічного, розвитку міст, украй необхідним є планування використання простору і функціональне зонування урбаністичних територій. Ріст міст потребує підвищення ефективності використання міського простору, збільшення економічного, соціального, виробничого потенціалу, створення стимулів для

інвестицій та нових робочих місць, впорядкованості міської забудови, задоволення інтересів населення та поліпшення якості його життя, а також урахування зацікавлень підприємців, які мають бажання розвивати свій бізнес та реалізовувати ті чи інші інвестиційні проекти в межах міста.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зонування міських територій в нашій державі, як предмет наукових пошуків, став використовуватися відносно недавно. Розробленість проблеми функціонального зонування міського простору є предметом дослідження, як фахівців із землевпорядкування (М. Кошло, Ю. П. Бочаров, А. І. Ріпенко, А. М. Третяк, М. В. Євтушенко, Є. А. Самойленко, Н. С. Ісаченко, І. В. Ігнатенко), так і спеціалістів з містобудування (А. М. Плешкановська, О. С. Петраковська, С. Г. Кузнєцов та ін.). Останнім часом проблема зонування міських територій викликає чим раз більший інтерес як серед науковців так і з боку держави.

Формулювання мети. Метою даного дослідження є аналіз теоретико-методологічних засад функціонального зонування міського середовища на прикладі м. Львова.

Виклад основного матеріалу. Під ***функціональним зонуванням*** розуміють диференціацію території міста за характером використання, тобто за типом функціонального призначення Функціональне зонування території міста спрямоване на оптимізацію умов існування людини шляхом поділу територій міста, району чи промислового підприємства на зони, що мають різне функціональне призначення. Іншими словами – функціональне зонування міської території здійснюється задля створення найбільш зручних і сприятливих в санітарно-гігієнічному відношенні умов проживання та найкращих умов для праці, побуту й відпочинку міського населення шляхом раціонального взаємного розміщення окремих елементів міста. Варто зазначити в цьому контексті і те, що чітке розмежування на функціональні зони не завжди було характерним для організації міських поселень. Лише у 1933 р. на 4-му Всесвітньому конгресі архітекторів (Афіни) було визначено та сформульовано ***основний принцип*** сучасного містобудівництва, який дістав назву ***функціональне зонування території міста.***

Процедура функціонального зонування передбачає кілька кроків (рис.1).

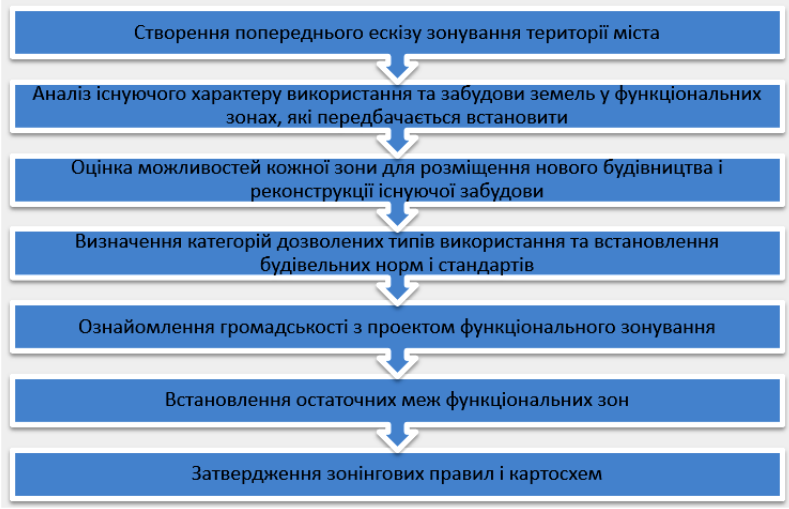

Рис. 1. Процедура функціонального зонування

Згідно з *Положенням про порядок ведення державного земельного кадастру,* затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 1993 р., документація державного земельного кадастру ведеться з урахуванням функціонального зонування територій населених пунктів, а тому облік земель за якістю проводиться за всіма категоріями земель і містить характеристику земель населених пунктів за інженерно-геологічними умовами, рівнем забезпеченості соціальною, інженерно-транспортною та природоохоронною інфраструктурою, об'єктами оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

У складі містобудівного кадастру дані про зонування території мають важливе значення. Вони разом з правилами, нормами і стандартами щодо використання землі, розміщення будівель і споруд складають поняття *зонування міста*, завданням якого є збереження, раціональне використання міського середовища з метою забезпечення соціально-економічного розвитку міста і гармонійного розвитку людини.

Значна увага приділяється функціональному зонуванню території з виділенням житлової, промислової, комунально-складської зон, які поєднують у собі функціонування території і об'єктів інфраструктури міста, використання яких регламентується спеціальними Правилами, їх в останні роки в практиці містобудування називають *зонінгом міста* [3].

Зонінг передбачає встановлення умов, способів, норм і стандартів не для кожної окремої земельної ділянки, а для всієї зони. Він деталізує концепцію генерального плану міста у напрямку раціонального використання всіх міських територій. При цьому визначається обов'язкові і допустимі види використання землі в кожній зоні, всі види міського будівництва. Вимоги і правила, передбачені зонінгом, є обов'язковими для всіх суб'єктів власності на земельні ділянки, будинки і споруди на території міста, а також для проектно-пошукових будівельних організацій, всіх видів інженерних служб, міських управлінь і відділів, які займаються проектуванням, будівництвом і реконструкцією, ремонтом і обслуговуванням всіх міських об'єктів, озелененням і благоустроєм територій, контролем за використанням міських земель, будинків і споруд, земельних ділянок.

Межі приміських територій Львова. Для ефективного розвитку міста та його приміської зони потрібен комплексний і системний підхід, вдосконалення планувальної організації, законодавче врегулювання використання та управління приміськими територіями, широке проведення наукових досліджень для делімітації меж приміської зони з метою розробки генплану міста. Виокремлення меж приміських територій Львова можна здійснити за комплексом природно-ландшафтних умов, прийняти їх в межах адміністративно-територіальних утворень або в умовних межах. Оскільки природне оточення Львова характеризується надзвичайною різноманітністю, де не виділяються цілісні природні системи, за якими можна було б окреслити межі приміської зони, цей метод виявився непридатним. Стосовно адміністративних утворень – тільки Пустомитівський район чітко окреслює межі приміської зони Львова з південно-східного і південного напрямку, інші ж райони лише частково примикають до обласного центру (наприклад, Яворівський і Жовківський райони, маючи лінійний характер, частково дотикаються до Львова, а іншою стороною виходять аж до державного кордону з Польщею). Отже, і цей підхід виявився непридатним. Тому умовно в якості приміської прийнято територію в радіусі 30 км. Саме на цю територію поширюється найбільший вплив обласного центру [1].

Територія міста з приєднаними до нього населеними пунктами займає 171 км². Чисельність наявного населення станом на початок 2018 р. становило 758 тис. осіб, а щільність населення в межах Львова становила 4,4 тис. осіб/км² і є однією з найбільших серед великих міст України.

Лісопаркова частина зеленої зони міста займає 28867 га (8 лісництв – Борщівське, Велико-Любінське, Винниківське, Завадівське, Красівське,

Липниківське, Лапаївське і Товщівське) та ДП «Львівський лісовий селекційно-насіннєвий центр» (створений на базі колишнього Брюховицького лісництва). Площа лісів у межах міста (Винниківське лісництво, Завадівське лісництво і ДП «Львівський лісовий селекційно-насіннєвий центр») становить 3403 га. Це природоохоронні ліси І-ї групи, у яких не проводяться рубки головного користування. Санітарний стан лісів оцінюється як задовільний, хоча у лісах зеленої зони міста (Винниківське й Завадівське лісництва) проводяться вибірково-санітарні, лісовідновні рубки та очистка від захаращення.

У місті добре розвинута мережа громадського транспорту (протяжність трамвайних шляхів становить 76,4 км, тролейбусних – 122,3 км, автобусних – 1566,9 км).

Приміська територія в радіусі 30 км складає майже 3 тис. км² (13% території області), на ній проживає 1,2 млн мешканців (майже 45% населення Львівщини) з врахуванням населення обласного центру. Приміська територія належить, в основному, до Пустомитівського, а також частково до Кам'янка-Бузького, Жовківського, Яворівського, Городоцького районів. Тут розташовано 40 приватно-орендних підприємств. Територіальна структура приміської зони міста надзвичайно складна і характеризується різноманітністю ландшафтів, концентрацією виробництва, інженерної і транспортної інфраструктури та високою щільністю населення.

Розташування та функціонування промислових зон. Львів лежить на перетині важливих транспортних шляхів і перебуває в складних природних умовах, зумовлених його розміщенням на вододілі, складним рельєфом і мікрокліматом в окремих районах, несприятливою містобудівною ситуацією, розвитком небезпечних геологічних процесів. Спонтанний і хаотичний розвиток промисловості, необґрунтоване розташування промислових об`єктів, відсутність у багатьох з них очисних споруд та багато інших чинників завдали і завдають довкіллю невиправної шкоди.

Значна частина території міста зайнята водонепроникними покриттями і забудована спорудами (до 82%). Найщільніша забудова в центральній частині міста. Промислові майданчики розташовані в усіх районах міста.

Внаслідок цього шкідливі викиди постійно переносяться на селитебні зони внаслідок будь-якого напряму вітру. Багато поодиноких промислових підприємств розташовано в центральній частині міста, де зовсім немає санітарних розривів між промисловими об'єктами і житловими кварталами. В історично складеній частині міста

нераціонально розташована транспортна мережа, слабо розвинута система озеленення, ширина вулиць недостатня [2].

Головні територіальні зони міста розподілені так: житлова забудова – 26%, виробничі зони – 33,3%, споруди комунального господарства – 0,5%, склади – 4,4%, зелені насадження – 6,8%, ліси і лісопарки – 2,8%, сільськогосподарські угіддя – 6,6%, сади – 7,8%, пустирі – 8,2% [3].

У межах території міської агломерації є три великі промислові зони – північна, західна і південно-східна. Між цими зонами розташовані житлові райони. Промислові підприємства оточують місто з усіх боків, крім східного. Крім того, сформувалися суцільні смуги промислових об`єктів, розташованих у середній частині міста, що перетинають житлові зони. В межах селитебної зони міста розташовано близько 58% виробничих об`єктів.

Західна зона об'єднує промислові вузли «Скнилів», «Сигнівка» і займає 9% території міста. Тут є заводи і підприємства машинобудівної, радіоелектронної, деревообробної та харчової промисловості, склади й бази.

Північна зона – найбільш розвинута і найстаріша – займає 13% території міста. Тут розташовані підприємства машинобудівної, легкої, електротехнічної, хімічної, харчової і медичної промисловості, склади, бази й автопідприємства. Північна зона змикається з північним промисловим вузлом (18%), на території якого розташовані підприємства легкої, деревообробної промисловості, будівельної індустрії, склади, бази. Ця зона розташована щодо решти частини міста з боку вітрів, які найменше повторюються протягом року. Тут розташовано 40% усіх підприємств міста.

Північно-східний промисловий район розташований у північно-східній частині міста і територіально примикає до північної зони і північного промислового вузла. Тут є міські очисні споруди, бази, склади, автопідприємства.

Південно-східна зона розміщена в середній частині і займає 11,7% території міста. Тут є підприємства машинобудівної, електроенергетичної та деревообробної промисловості. Ця зона примикає до промислового вузла «Сихів» (3,1%), де є підприємства електротехнічної промисловості. Промислова зона «Рясне» розташована поза межами міста. Тут є транспортні, будівельні підприємства, складське господарство.

Місто Львів розміщене на перетині головних залізниць, автомобільних і повітряних трас регіону. Більшість вулиць міста не пристосовані до інтенсивного руху транспорту, що призводить до виникнення заторів на вулицях Б. Хмельницького, Личаківській,

Городоцькій, Шевченка. Це зумовлює різке збільшення концентрацій забруднювальних речовин у знижених і не продувних ділянках вулиць, що особливо характерно для центральної частини міста. Озеленення в місті складає 10,2 км²/особу, що явно недостатньо. Система парків і скверів розташована у вигляді півкільця, головно зі східного боку. Вона забезпечує захист центральної частини міста зі сходу і південного сходу і, частково, з півночі. З огляду на це, незайняті території варто відвести для створення нових парків [2].

Насамкінець зазначимо, що чітке функціональне зонування, яке в XX ст. стало нововведенням в обґрунтуванні організації міста, на сьогоднішній день потребує якісних змін та обґрунтування нової концепції з облаштування міського простору з відмовою від «традиційної» схеми функціонального зонування. Бо в даний час спостерігається різке збільшення зайнятості населення у сфері управління та обслуговування, а ці установи найчастіше знаходяться в центрах. Тому стає чим раз важче локалізувати ділянки помітної концентрації робочих місць в якійсь певній зоні міста, адже вона охоплює і промислові території, і загальноміський центр, і житлові райони міста. Житлові квартали швидко насичуються мережею установ обслуговування; об'єкти ділової забудови поступово впроваджуються до складу житлової забудови. Тому, сучасною тенденцією регулювання використання просторового потенціалу міста є відмова від жорсткого функціонального зонування міста та чіткого визначення їх меж і перехід до створення багатофункціональних територій, на яких можливе здійснення всіх основних функцій, притаманних сучасному місту.

Висновки. Сучасне місто – це складна, неоднорідна за складом динамічна просторова система, яка потребує раціональної функціонально-просторової організації, що враховує інтереси всіх функціональних підсистем міста та забезпечує раціональне та економічно вигідне його функціонування. Функціональне зонування – це розмежування території міста за характером використання, тобто за типом функціонального призначення, що вимагає певних умов до організації міського простору, згідно основних форм життєдіяльності населення – праці, побуту, відпочинку. Однак, планувальну структуру міста не можна зводити лише до структурної організації функціональних зон та їхніх елементів. Її визначають, насамперед, раціональним розташуванням функціональних зон і можливістю створення зручного, постійного й надійного взаємозв'язку всіх частин міста.

Сучасною тенденцією регулювання і використання просторового потенціалу міста є відмова від жорсткого функціонального зонування

міста та чіткого визначення їх меж і перехід до створення багатофункціональних територій, на яких можливе здійснення всіх основних функцій, притаманних сучасному місту. Перехід до створення багатофункціональних територій слугуватиме ефективним механізмом регулювання міських просторових процесів та забезпечуватиме сприятливі умови: 1) для розвитку бізнесу, що дасть істотні капіталовкладення для міста; 2) для населення – відкритий доступ до інформації, можливість покращити умови проживання, в тому числі з екологічної точки зору; 3) для інвесторів − зменшення часу на пошук і вибір місця для будівництва об'єкта.

Список використаних джерел

1. Долинська М. Історична топографія Львова XIV-XIX ст.: Монографія / М. Долинська. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 356 с.
2. Плотиця І. Проект детального планування центру Сихова в м. Львові. Пояснювальна записка. Львів, 2008. – 42 с.
3. Рудько Г.І. Техногенно-екологічна безпека геологічного середовища. Моногр. / Г.І. Рудько. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2001. – 359 с.
4. Федорченко М. Зауваження до проекту Закону України «Про зонування земель» [Електронний ресурс] // Сайт ІРЦ «Реформування земельних відносин». – Режим доступу: http://www.myland.org.ua/userfiles/file/MLzoning.doc.

Макара Д.

магістрант ІІ курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник – викл. Пушкар О.І.

НАСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВОЛОЧИСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Система охорони здоров'я є галуззю соціальної сфери держави, яка забезпечує відповідний рівень здоров'я населення, шляхом профілактики захворювань, їх лікування та реабілітацію у післяоздоровчий період. Основною функціональною структуро системи охорони здоров'я, які безпосередньо взаємодіють з населенням є заклади охорони здоров'я. На їх формування та функціонування впливає ряд чинників, визначальне місце серед яких відіграє населення. Його вплив можна розділити на формуючий та функціональний.

Формуючий вплив населення реалізується через виконання нормативних актів, які регулюють утворення різних видів закладів